Queda't amb mi

Ayọ̀bámi Adébáyọ̀

Traducció d'Alexandre Gombau i Arnau

Narratives

Angle Editorial

«Adébáyọ̀, amb 29 anys, és una excepcional narradora d'històries. Escriu amb una gràcia extraordinària i amb veritable saviesa sobre l'amor, la pèrdua i la possibilitat de redempció. Ha escrit un llibre poderós, magnètic i feridor.» — Michiko Kakutani, *The New York Times*

«Mordaç, captivadora i, en definitiva, deliciosa.» — Margaret Atwood

«Una de les lectures obligatòries de l'any: *Queda't amb mi* ho té tot.» — *Stylist*

«Adébáyọ̀ revela les múltiples capes de la veritat amb gran saviesa i habilitat.» — *The Times*

«Colpidora i punyent... la prosa d'Adébáyọ̀ és un plaer.» — *The Sunday Times*

«Extraordinàriament impressionant... Té una força excepcional.» — *Daily Mail*

«Intel·ligent i divertida... Una demostració brillant i generosa d'energia femenina, equiparable al dany infligit per l'orgull masculí sense límits.» — *The Guardian*

«Just quan em pensava que sabia cap on anava l'argument, de sobte m'ho vaig haver de replantejar tot. Sense cap mena de dubte, Ayọ̀bámi Adébáyọ̀ em deu unes quantes hores de son!» — Chibundu Onuzo, autor de *Welcome to Lagos*

«Ayọ̀bámi Adébáyọ̀ té un talent formidable.» — Uzodinma Iweala, autor de *Bèsties sense pàtria*

«Amb elements de faula, més una història d'amor, un drama familiar i una mica de misteri, *Queda't amb mi* té gairebé de tot per a tothom i alhora és com cap altra novel·la.» — *Bustle*

Queda't amb mi Tripa OK.indd 1 15/02/18 09:26

Queda’t amb mi

Narratives
98

Queda't amb mi Tripa OK.indd 3 13/02/18 12:22

Títol original: *Stay With Me*
Publicat per acord amb Canongate Books Ltd.
14 High Street, Edinburgh EH1 1TE

© 2017 Ayọ̀bámi Adébáyọ̀

© 2018 Alexandre Gombau i Arnau, per la traducció

© Fancy/Veer/Corbis (Getty Images), per la imatge de portada

© 9 Grup Editorial SL, per l'edició
Angle Editorial
Muntaner, 200, àtic 8a / 08036 Barcelona
T. 93 363 08 23
www.angleeditorial.com
angle@angleeditorial.com

Disseny de col·lecció: J. Mauricio Restrepo

Primera edició: març de 2018
ISBN: 978-84-17214-14-2
DL B 4099-2018
Imprès a Romanyà Valls, SA

No és permesa la reproducció total o parcial d'aquest llibre,
ni la incorporació a un sistema informàtic, ni la transmissió en cap forma ni per cap mitjà,
sigui electrònic, mecànic, per fotocòpia, per gravació o altres mètodes,
sense el permís previ i per escrit dels titulars del copyright.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 4 13/02/18 12:22

Queda’t amb mi

Ayọ̀bámi Adébáyọ̀

Traducció
d’Alexandre Gombau i Arnau

Angle Editorial

Queda't amb mi Tripa OK.indd 5 13/02/18 12:22

A la meva mare,
la doctora Olusola Famurewa,
que continua fent de la nostra llar
una terra de les meravelles en què cada cambra
està plena de llibres, amor i gratitud.

I a la memòria del meu pare,
el senyor Adebayo Famurewa,
que ens va deixar una biblioteca i un llegat,
encara et trobo a faltar.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 7 13/02/18 12:22

Mapa de Nigèria

Queda't amb mi Tripa OK.indd 9 13/02/18 12:22

Part I

Queda't amb mi Tripa OK.indd 11 13/02/18 12:22

1

Jos,[1] desembre de 2008

Avui he de marxar d'aquesta ciutat i venir amb tu. Tinc les maletes fetes i les habitacions buides em recorden que me n'hauria d'haver anat fa una setmana. En Musa, el xofer, ha dormit a la garita del guarda de seguretat cada nit des de divendres passat, esperant que el despertés a trenc d'alba per poder sortir a temps. Però les maletes encara són a la sala d'estar acumulant pols.

He donat la majoria de coses que vaig comprar aquí (mobles, aparells electrònics, fins i tot parament de la llar) als estilistes que em van decorar el saló de perruqueria. Així doncs, cada nit, des de fa una setmana, he estat donant voltes en aquest llit, sense cap televisor que m'escurcés les hores d'insomni.

Tinc una casa esperant-me a Ife, just al davant de la universitat on ens vam conèixer tu i jo. Ara me la imagino, una casa no gaire diferent d'aquesta, amb moltes habitacions pensades per acollir una família gran: home, dona i molts fills.

---

1. Jos és una ciutat del centre de Nigèria, capital de l'estat de Plateau. (Totes les notes són del traductor.)

Queda't amb mi Tripa OK.indd 13 13/02/18 12:22

Figurava que havia de marxar l'endemà que s'emportessin els eixugacabells. El pla era passar una setmana muntant el saló nou i decorant la casa. Volia tenir organitzada la meva nova vida abans de tornar-te a veure.

No és que hagi acabat enganxada a aquest lloc. No trobaré a faltar els pocs amics que vaig fer, la gent que no coneix la dona que jo era abans de venir aquí, els homes que, amb el pas dels anys, s'han pensat que estaven enamorats de mi. Així que marxi, probablement ni tan sols recordi el que em va demanar en matrimoni. Aquí no sap ningú que encara estic casada amb tu. Només els explico una part de la història, que era estèril i que el meu marit es va casar amb una altra. Ningú no m'ha burxat fins a aquest punt, de manera que no els he parlat mai dels meus fills.

He volgut marxar des que van matar els tres membres del programa del Servei Nacional de Joventut. Vaig decidir tancar la perruqueria i la joieria fins i tot abans de tenir clar què faria a partir d'aleshores, abans que arribés la invitació per al funeral del teu pare com un mapa que em mostrava el camí. He memoritzat els noms dels tres joves i sé què estudiava cadascun d'ells a la universitat. La meva Olamide hauria tingut la seva edat; ella també tot just hauria acabat la universitat, a hores d'ara. Quan llegeixo sobre ells, penso en ella.

Akin, em pregunto si tu també hi penses.

Tot i que el son em defuig, cada nit tanco els ulls i em venen al cap fragments de la vida que vaig deixar enrere. Veig les coixineres bàtik del nostre dormitori, els nostres veïns i la teva família, que equivocadament durant un temps vaig pensar que també era la meva. Et veig a tu. Aquesta nit veig el llum de la tauleta de nit que em vas regalar poques setmanes després que ens caséssim. No podia dormir a les fosques i tu

Queda't amb mi Tripa OK.indd 14 13/02/18 12:22

tenies malsons si deixàvem els fluorescents encesos. Aquell llum va ser la teva solució. El vas comprar sense dir-me que l'acompanyaries d'un compromís, sense preguntar-me si jo volia un llum. I mentre acariciava la base de bronze i admirava la pantalla de vidre tintat, em vas preguntar què m'enduria de la casa si s'estigués cremant. No m'ho vaig pensar dues vegades abans de respondre que «el nostre bebè», encara que no en tinguéssim cap, de moment. «Una cosa», vas replicar, «no pas algú». Però semblaves una mica ofès que no m'hagués plantejat rescatar-te a tu en pensar-me que et referies a algú.

M'aixeco cansadament del llit, em trec la camisa de dormir i em canvio. No perdré ni un sol minut més. Les preguntes que has de respondre, les que m'he callat al llarg d'una dècada, m'esperonen mentre agafo la bossa de mà i entro a la saleta d'estar.

Hi ha disset maletes, aquí, preparades per carregar-les al meu cotxe. Miro l'equipatge tot recordant el contingut de cadascuna. Si aquesta casa s'estigués cremant, quina m'enduria? M'ho he de rumiar, perquè el primer que se m'acut és «cap». Trio el necesser que havia pensat d'emportar-me al funeral i una bossa de pell plena de joies d'or. En Musa pot portar la resta de l'equipatge en una altra ocasió.

Això és tot, doncs... quinze anys aquí i, tot i que la casa no està en flames, l'únic que m'enduc és una bossa d'or i una muda. Les coses que importen les duc a dins, tancades dins el meu pit com si es tractés d'una tomba, un lloc permanent, el meu cofre del tresor, que recorda un taüt.

Surto de la casa. L'ambient és fred, i a l'horitzó el cel negre es torna de color porpra a mesura que el sol s'enlaira. En Musa està inclinat vora el cotxe, netejant-se les dents amb un branquilló. Quan m'hi acosto escup dins d'una tassa i es fica

Queda't amb mi Tripa OK.indd 15 13/02/18 12:22

el branquilló que mossega a la butxaca del pit. Obre la porta del cotxe, ens saludem i pujo al seient del darrere.

En Musa posa la ràdio i busca emissores. Es decideix per una que comença la programació del dia amb un enregistrament de l'himne nacional. El porter ens acomiada amb la mà mentre sortim del recinte. La carretera s'estén davant nostre, envoltada d'una foscor que es va convertint en albada per portar-me fins a tu.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 16 13/02/18 12:22

2

Ilesa,[2] de 1985 en endavant

Fins i tot aleshores, podia notar que s'havien estat preparant per a la guerra. Els podia veure a través dels vidres de la porta. Podia sentir els seus cants. Pel que semblava, no s'havien adonat que jo havia estat a l'altra banda de la porta gairebé un minut sencer. Els volia deixar plantats a fora i tornar al pis de dalt a dormir. Potser es fondrien en tolls de fang marró, si els deixava prou estona al sol. El cul de la Iya Martha[3] era tan gros que si s'hagués fos hauria ocupat tot el lloc als esglaons de ciment de la nostra entrada.

La Iya Martha era una de les meves quatre mares; havia estat la dona més gran del meu pare. L'home que venia amb ella era el Baba Lola,[4] l'oncle de l'Akin. Tots dos encorbaven les espatlles al sol i ajuntaven les celles en un gest que els tornava la cara repulsiva. Tot i això, tan bon punt vaig obrir la porta van interrompre la conversa i es van desfer en somriu-

2. Ilesa és una ciutat de l'estat d'Osun, al sud-oest de Nigèria, i la capital del regne històric d'Ijesa.

3. *Iya*, en llengua ioruba, vol dir «mama de»; per tant: mama de la Martha.

4. *Baba*, en llengua ioruba, vol dir «papa de»; per tant: papa d'en Lola.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 17 13/02/18 12:22

res. Vaig endevinar les primeres paraules que sortirien de la boca de la dona. Sabia que seria la manifestació exagerada d'un vincle que no havia existit mai entre nosaltres.

—Yejide, la meva filla preciosa! —La Iya Martha va fer un somriure forçat i em va acaronar les galtes amb les seves mans humides i molsudes.

Jo li vaig tornar el mateix somriure forçat i els vaig fer una reverència per saludar-los.

—Benvinguts, benvinguts. Déu es deu haver llevat pensant en mi, avui. Per això sou tots aquí —vaig dir, inclinant-me de nou amb la meva genuflexió a mitges, després que haguessin entrat i s'haguessin assegut a la saleta.

Reien.

—On és el teu marit? És a casa? —va preguntar el Baba Lola, mirant al voltant de la sala com si hagués amagat l'Akin sota una cadira.

—Sí, senyor, és a dalt. Aniré a buscar-lo després de servir-vos unes begudes. Què preparo per menjar? Puré de nyam?

L'home va mirar la meva madrastra com si, tot assajant el melodrama que estava a punt de revelar-se, no hagués llegit aquesta part del guió.

La Iya Martha va fer que no amb el cap.

—No podem menjar. Ves a buscar el teu marit. Tenim coses importants a parlar amb vosaltres dos.

Vaig somriure, vaig sortir de la saleta i vaig enfilar cap a les escales. Em semblava que sabia de quines «coses importants» havien vingut a parlar. Algunes de les meves sogres havien vingut a casa nostra anteriorment per parlar del mateix tema. La conversa consistia a deixar que elles parlessin mentre jo escoltava de genolls. En aquestes ocasions, l'Akin

Queda't amb mi Tripa OK.indd 18 13/02/18 12:22

feia veure que escoltava i que prenia notes mentre apuntava la llista de deures de l'endemà. Cap ni un dels components d'aquest seguit de delegacions sabia llegir ni escriure, i tots sentien una gran deferència pels qui sí. Els impressionava que l'Akin apuntés les seves paraules. I, de vegades, si parava d'escriure, la persona que estigués parlant en aquell moment es queixava que l'Akin li faltés al respecte en no anotar res. Sovint, el meu marit planificava la resta de la setmana durant aquestes visites, mentre que a mi se m'enrampaven constantment les cames.

Les visites irritaven l'Akin i li venien ganes de dir als seus familiars que s'ocupessin dels seus assumptes, però jo no l'hi permetia. Les llargues converses em feien venir rampes a les cames, però almenys feien que em sentís part de la seva família. Fins aleshores, ningú de la meva família m'havia fet aquesta mena de visites des que m'havia casat.

Mentre pujava les escales, era conscient que la presència de la Iya Martha significava que es trauria algun nou as de la màniga. No em calien els seus consells. Casa meva ja anava prou bé sense les coses importants que tinguessin per dir. No em venia de gust escoltar la veu rogallosa del Baba Lola entre estossecs ni entrellucar de nou les dents de la Iya Martha.

De tota manera, em feia l'efecte que ja ho havia sentit tot i estava segura que el meu marit pensava el mateix. Em va sorprendre trobar l'Akin despert. Treballava sis dies a la setmana i es passava gairebé tots els diumenges dormint. Però quan vaig entrar voltava amunt i avall per la nostra habitació.

—Sabies que vindrien avui? —Li vaig escrutar la cara a la recerca de la típica barreja d'horror i empipament que feia cada cop que una delegació especial arribava de visita.

—Són aquí? —Es va quedar quiet i va enllaçar les mans

Queda't amb mi Tripa OK.indd 19 13/02/18 12:22

rere el clatell. Ni horror ni empipament. L'habitació començava a semblar carregada.

—Sabies que venien? I no m'ho vas dir?

—Baixem. —Va sortir del dormitori.

—Akin, què passa? De què va, això? —vaig cridar al seu darrere.

Em vaig asseure al llit, em vaig aguantar el cap entre les mans i vaig tractar d'asserenar la respiració. Em vaig quedar així fins que vaig sentir la veu de l'Akin cridant-me. Vaig anar a reunir-me amb ell a la saleta de la planta baixa. Jo provava de mostrar un somriure, no pas un de gran i dentut, només una petita curvatura a les comissures de la boca. D'aquells que deien: «Encara que vosaltres, els grans, no sabeu res del meu matrimoni, estic encantada... no, exultant, de sentir totes aquestes coses tan importants que heu de dir sobre tot plegat. Al cap i a la fi, soc una bona esposa.»

Al principi no m'hi vaig fixar, tot i que estava recolzada contra la butaca que ocupava la Iya Martha: una dona pàl·lida, d'un groc clar com l'interior d'un mango verd. Els seus llavis fins estaven pintats d'un vermell sang.

Em vaig inclinar cap al meu marit. Vaig notar-li el cos encarcarat i no em va envoltar amb els braços ni em va arrambar. Vaig intentar imaginar-me d'on havia sortit aquesta dona groguenca, i per un moment em vaig preguntar si la Iya Martha la tenia amagada sota el pareo quan havia entrat.

—Esposa nostra, la nostra gent diu que quan un home té una possessió que es duplica no s'enfada pas, oi? —va dir el Baba Lola.

Vaig assentir i vaig somriure.

—Doncs, esposa nostra, aquesta és la teva nova esposa. Una criatura en crida una altra, en aquest món. Qui sap, el rei

Queda't amb mi Tripa OK.indd 20 13/02/18 12:22

del cel potser respondrà a les nostres pregàries, amb aquesta esposa. Tan aviat com quedi embarassada i tingui un fill, estem segurs que tu també en tindràs un —va explicar el Baba Lola.

La Iya Martha va assentir per mostrar la seva conformitat.

—Yejide, filla meva, hi hem rumiat i hem consultat aquest assumpte amb el coixí moltes vegades, la gent del teu marit i jo. I les teves altres mares.

Vaig tancar els ulls. Estava a punt de sortir de l'estat de trànsit. Quan vaig obrir els ulls, la dona de color groc mango encara hi era, una taqueta borrosa, però hi era. Jo estava bocabadada.

M'havia esperat que parlessin de la meva manca de fills. M'havia armat amb milions de somriures. Somriures de disculpa, somriures d'«apiadeu-vos de mi», somriures de «m'adreço a Déu» (tots els falsos somriures que calien per superar una tarda amb un grup de persones que deien que volien el millor per a tu mentre et furgaven a la ferida), i els tenia a punt. Estava disposada a escoltar com em repetien que havia de fer alguna cosa respecte a la meva situació. Esperava sentir-los esmentar un pastor nou al qual podia acudir, una muntanya nova on podia anar a pregar, o un herbolari nou d'un poble o d'una ciutat remota a qui podia demanar consell. Estava armada amb els somriures dels meus llavis, la lluïssor dels meus ulls llagrimosos i les ensumades del meu nas. Estava disposada a tancar el saló de perruqueria la setmana vinent i anar a buscar un miracle amb la meva sogra al darrere. El que no m'esperava pas era una altra dona somrient a la saleta, una dona groguenca amb una boca de color vermell sang que somreia forçadament com una núvia.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 21 13/02/18 12:22

Tant de bo hagués estat aquí la meva sogra. Era l'única dona a qui li he dit «mami». L'anava a veure més sovint que el seu fill. Hi havia estat present mentre un sacerdot em mullava la permanent acabada de fer al corrent d'un riu; es veu que tenia la teoria que la meva mare m'havia maleït abans de morir, minuts després de donar-me a llum. La Mami era amb mi quan vaig haver de seure en una estora de pregària tres dies seguits, recitant paraules que no comprenia una vegada i una altra fins que el tercer dia em vaig desmaiar, cosa que va tallar el que haurien estat set dies de dejuni i vigília.

Mentre em recuperava en una sala de l'hospital Wesley Guild, m'agafava la mà i em demanava que resés per recuperar les forces. La vida d'una bona mare és dura; una dona pot ser una mala esposa, però no ha de ser una mala mare. La Mami em deia que, abans de demanar a Déu que em donés un fill, li havia de demanar la benedicció de poder patir per aquest fill. Deia que jo encara no estava preparada per ser mare si defallia al cap de tres dies de dejuni.

Aleshores em vaig adonar que ella no s'havia desmaiat al tercer dia perquè probablement havia passat per aquesta mena de dejuni unes quantes vegades per complaure Déu en nom dels seus fills. En aquell instant, les arrugues que es marcaven al voltant dels ulls i la boca de la Mami es van tornar sinistres, per a mi van començar a significar alguna cosa més que simples senyals d'envelliment. Vaig quedar feta pols. Volia ser allò que no podia aconseguir. Volia ser mare, tenir els ulls brillants de saviesa i d'alegries secretes, com els de la Mami. I, tanmateix, tot aquell discurs seu sobre el patiment era esglaiador.

—Ni tan sols s'acosta a la teva edat. —La Iya Martha es va inclinar endavant a la butaca—. Perquè t'aprecien, Yejide, la

Queda't amb mi Tripa OK.indd 22 13/02/18 12:22

gent del teu marit reconeix la teva vàlua. M'han dit que admeten que ets una bona esposa a la casa del teu marit.

El Baba Lola es va aclarir la veu.

—Yejide, jo, com a persona, et vull elogiar. Vull valorar els teus esforços per procurar que el nostre fill deixi un fill al darrere quan es mori. Per això som conscients que no et prendràs aquesta nova esposa com una rival. Es diu Funmilayo, i sabem, confiem, que l'acceptaràs com a germana petita.

—La teva amiga —va apuntar la Iya Martha.

—La teva filla —va reblar el Baba Lola.

La Iya Martha va donar uns copets a l'espatlla de la Funmi.

—*Oya*,[5] ves i saluda la teva *iyale*.

Quan la Iya Martha em va tractar d'*iyale* de la Funmi em vaig estremir. La paraula em va xiular a les orelles: *iyale*... primera esposa. Era un veredicte que em marcava com a dona insuficient per al meu marit.

La Funmi es va apropar per seure al meu costat, al sofà.

El Baba Lola va fer que no amb el cap.

—Funmi, agenolla't. Vint anys després que el tren hagi començat el seu viatge, sempre farà cap a la terra que té al davant. La Yejide és al teu davant en tots els sentits, en aquesta casa.

La Funmi es va agenollar, em va posar les mans sobre els genolls i va somriure. Les meves mans es delien per esborrar-li el somrís de la cara a bufetades.

Em vaig tombar per mirar l'Akin als ulls amb l'esperança que, d'alguna manera, no formés part d'aquesta emboscada. Em va sostenir la mirada en una súplica callada. El meu som-

5. Exclamació que invoca una important deessa nigeriana.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 23 13/02/18 12:22

riure, ja tens, em va fallar. La ràbia va estrènyer les seves mans ardents sobre el meu cor. Sentia el cap palpitant, just entre els ulls.

—Akin, tu ho sabies? —m'hi vaig adreçar en anglès, excloent els dos ancians, que només parlaven ioruba.

L'Akin no va dir res; es va gratar el pont del nas amb l'índex.

Vaig dirigir la mirada al voltant de la cambra, buscant alguna cosa en què concentrar-me. La blonda blanca de les cortines amb ornaments blaus, el sofà gris, la catifa que hi feia joc i que tenia una taca de cafè que havia intentat eliminar al llarg d'un any sencer. Estava massa allunyada del centre per tapar-la amb la tauleta i massa separada dels extrems per ocultar-la amb les butaques. La Funmi duia un vestit beix, el mateix to que la taca de cafè, el mateix to que la meva brusa. Jo tenia les mans just a sota dels meus genolls, agafant-me les cames nues. I no podia apartar els ulls de les seves mans, de les llargues i folgades mànigues del seu vestit. No podia mirar-la a la cara.

—Yejide, abraça-la.

No estava segura de qui havia parlat. Tenia el cap calent, bullint, a punt d'esclatar. Qualsevol d'ells havia pogut dir aquestes paraules... la Iya Martha, el Baba Lola, Déu. Tant me feia.

Em vaig tombar de nou cap al meu marit.

—Akin, tu ho sabies, això? Ho sabies i no m'ho podies dir? Ho sabies? Malparit fastigós. Després de tot! Malparit desgraciat!

L'Akin em va agafar la mà abans que li encertés la galta.

No va ser la indignació del crit de la Iya Martha el que va aturar les meves paraules. Va ser la tendresa amb què el polze

Queda't amb mi Tripa OK.indd 24 13/02/18 12:22

de l'Akin em va acariciar el palmell. Vaig defugir la mirada dels seus ulls.

—Què diu? —va preguntar el Baba Lola a la nova esposa tot buscant un intèrpret.

—Yejide, sisplau. —L'Akin em va estrènyer la mà.

—Diu que és un malparit —va traduir la Funmi en un xiuxiueig, com si les paraules fossin massa acalorades i dures per a la seva boca.

La Iya Martha va xisclar i es va tapar la cara amb les mans. No em va entabanar pas, aquest teatre. Sabia que per dins se sentia satisfeta. Estava segura que es passaria setmanes repetint el que havia vist a les altres esposes del meu pare.

—No has d'insultar el teu marit, nena. Tant se val què sembli tot plegat, encara és el teu marit. Què més vols que faci per tu, ell? No és per culpa teva que li ha buscat un pis a la Funmi, quan té un dúplex enorme aquí mateix? —La Iya Martha va recórrer la saleta amb la mirada, obrint les mans per indicar l'enorme dúplex, per si de cas m'havia passat per alt l'al·lusió a la casa de la qual jo pagava la meitat del lloguer cada mes—. Escolta, Yejide. T'has de sentir agraïda al teu marit.

La Iya Martha havia deixat de parlar, però encara tenia oberta la seva bocota. Si t'hi acostaves prou, aquella boca deixava anar un alè insuportable, com d'orins rancis. El Baba Lola havia triat seure a una distància prudent d'ella.

Jo sabia que figurava que m'havia d'agenollar, acotar el cap com una col·legiala a qui castiguen i dir que em sabia greu haver insultat el meu marit i la seva mare d'una sola tacada. Haurien acceptat les meves disculpes; hauria pogut dir que era pel diable, pel temps o perquè duia les trenes noves massa tibants, que tenia mal de cap i que això m'havia fet faltar al

Queda't amb mi Tripa OK.indd 25 13/02/18 12:22

respecte al meu marit davant d'ells. Tenia tot el cos encongit com una mà artrítica i no el podia obligar a adoptar postures que no volia adoptar. Així doncs, per primer cop vaig fer cas omís del disgust dels sogres i em vaig aixecar quan s'esperava que m'agenollés. Mentre em posava completament dreta em vaig sentir més alta.

—Prepararé el menjar —vaig dir, negant-me a preguntar-los de nou què volien prendre. Ara que havien presentat la Funmi, era socialment acceptable oferir menjar al Baba Lola i la Iya Martha. No estava disposada a fer plats diferents per a cadascú, de manera que els vaig servir el que em va donar la gana.

Els vaig preparar olla de mongetes. Vaig barrejar mongetes de feia tres dies, que tenia pensat llençar, amb l'olla acabada de fer. Tot i que estava segura que s'adonarien que aquell farnat tenia mal gust, comptava que la culpa que el Baba Lola dissimulava mostrant-se ofès per la meva conducta i la satisfacció que la Iya Martha ocultava sota les seves mostres de consternació els farien seguir menjant. Per ajudar-los a empassar el menjar, em vaig agenollar per disculpar-me davant de tots dos. La Iya Martha va somriure i va dir que s'hauria negat a menjar res si jo hagués continuat comportant-me com una nena malcriada. Em vaig tornar a disculpar i vaig abraçar la dona groguenca per si de cas; feia olor d'oli de coco i vainilla. Vaig beure d'una ampolla de malt mentre mirava com menjaven. Em va decebre que l'Akin no volgués menjar res.

Quan es van queixar que haurien preferit puré de nyam amb estofat de verdures i peix sec, vaig ignorar la mirada de l'Akin. Qualsevol altre dia hauria tornat a la cuina per aixafar nyam. Aquella tarda em venien ganes de dir-los que, si de

Queda't amb mi Tripa OK.indd 26 13/02/18 12:22

debò volien puré de nyam, aixequessin el cul i se'l fessin ells mateixos. Em vaig empassar les paraules, que em van cremar a la gola amb glops de malt, i els vaig dir que no podia fer el puré perquè m'havia torçat la mà el dia anterior.

—Però no és això el que has dit quan hem arribat. —La Iya Martha es va gratar el mentó—. T'has ofert a donar-nos puré de nyam sense que ningú t'ho demanés.

—Es deu haver oblidat de la torcedura. Ahir li feia molt de mal. Fins i tot vaig pensar de dur-la a l'hospital —va intervenir l'Akin defensant la meva mentida, força òbvia.

Es ficaven les mongetes a la boca com criatures afamades, mentre m'aconsellaven que em miressin la mà a l'hospital. Només la Funmi es va posar la mà a la boca amb la primera cullerada de mongetes i em va mirar amb recel. Els nostres ulls es van trobar i em va fer un ample somriure perfilat de vermell.

Després d'emportar-me els plats buits, el Baba Lola va explicar que, com que no estava segur de quanta estona s'allargaria la visita, no s'havia preocupat d'acordar la tornada amb el taxista que els havia portat. Havia donat per fet, com solen fer els familiars, que l'Akin s'encarregaria de portar-los a casa.

Aviat va ser hora que l'Akin deixés tothom a casa seva. Mentre jo els mirava pujar al cotxe, l'Akin es va treure les claus de la butxaca dels pantalons i els va preguntar a tots si els anava bé la ruta que pensava fer. Volia deixar el Baba Lola al carrer Ilaje i tot seguit portar la Iya Martha a Ife. Em vaig fixar que no va dir res sobre on vivia la Funmi. Després que la Iya Martha digués que la ruta que el meu marit havia triat era la millor, l'Akin va obrir les portes del cotxe i va pujar al seient del conductor.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 27 13/02/18 12:22

Vaig reprimir l'impuls d'estirar la Funmi pels rínxols Jheri[6] perquè es va asseure al seient del davant, al costat del meu marit, i va llançar a terra el petit coixí que jo sempre hi posava. Vaig tancar els punys mentre l'Akin s'allunyava i em deixava sola enmig del núvol de pols que va aixecar.

* * *

—Què els has donat? —va cridar l'Akin.

—Nuvi, m'alegro que hagis tornat —vaig respondre. Tot just havia acabat de sopar. Vaig retirar els plats i vaig marxar cap a la cuina.

—Saps que tots tenen diarrea? He hagut de parar vora uns arbustos perquè anessin de ventre. Uns arbustos! —es va exclamar, seguint-me a la cuina.

—I de què t'estranyes? Potser té vàter a casa, la teva família? Que no caguen entre els arbustos i al femer? —vaig cridar, fent picar els plats a l'aigüera metàl·lica. El silenci va seguir l'estrèpit de la porcellana en trencar-se. Un dels plats s'havia partit per la meitat. Vaig passar el dit per damunt de la vora esberlada. Vaig notar com em tallava. La sang va formar regalims sobre el tall.

—Yejide, prova d'entendre-ho. Saps que no et vull fer mal —va dir.

—En quina llengua em parles? Haussa o xinès? Jo sí que no t'entenc. Comenci a parlar en alguna cosa que comprengui, senyor nuvi.

---

6. Un tipus de permanent amb rínxols suaus, marcats i flexibles, molt popular als anys setanta i vuitanta entre els afroamericans gràcies al seu inventor, Robert William Redding, àlies *Jheri*.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 28 13/02/18 12:22

—Para de dir-me així.

—Et diré com vulgui. Com a mínim, encara ets el meu marit. Ah, però potser ja no ho ets pas. També m'he perdut aquesta notícia? Hauria d'encendre la ràdio o surt a la tele? Al diari? —vaig llençar el plat trencat al cubell de plàstic de les escombraries, que era al costat de l'aigüera. I em vaig tombar de cara a ell.

El front li brillava de gotes de suor que li davallaven per les galtes i se li condensaven a la barbeta. Picava amb el peu seguint un ritme trepidant dins del seu cap. Els músculs de la cara se li movien al mateix ritme mentre serrava les dents.

—M'has dit «malparit» davant del meu oncle. M'has faltat al respecte.

La ràbia de la seva veu em va trasbalsar, em va escandalitzar. M'havia pensat que el seu cos en tensió volia dir que estava nerviós (normalment ho està). Havia esperat que em diria que li sabia greu, que se sentia culpable.

—Has portat una nova esposa a aquesta casa i estàs enfadat? Quan t'hi vas casar? L'any passat? L'últim mes? Quan pensaves dir-m'ho? Eh? Ets un...

—No ho diguis, dona, no diguis aquesta paraula. T'hi cal un cadenat, en aquesta boca.

—Bé, doncs, com que no n'hi tinc cap, ho diré: ets un mal...

Em va tapar la boca amb la mà.

—D'acord, em sap greu. Em van posar entre l'espasa i la paret. Ja saps que jo no t'enganyaria, Yejide. Saps que no puc, que no ho faig, això. T'ho prometo. —Va riure. Va ser una riallada patètica.

Em vaig apartar la seva mà de la cara. I ell em va retenir la mà, fregant el seu palmell contra el meu. Jo volia plorar.

—Tens una altra esposa, has pagat el preu de la núvia i

Queda't amb mi Tripa OK.indd 29 13/02/18 12:22

t'has prostrat davant la seva família. Em sembla que ja m'has enganyat.

Va posar el meu palmell damunt del seu cor; batega va acceleradament.

—Això no és enganyar-te; no tinc cap nova esposa. Confia en mi, ho faig amb la millor de les intencions. La meva mare ja no et pressionarà més perquè tinguis fills —va remugar.

—Ximpleries i bajanades. —Vaig enretirar la mà i vaig sortir de la cuina.

—Si fa que et sentis millor, la Funmi no ha pogut arribar a temps als arbustos. S'ha embrutat el vestit.

No em sentia millor. No em sentiria millor en molt de temps. Ja estava feta un nyap, com un mocador lligat amb presses que es desfà i cau a terra abans que te n'adonis.

Queda't amb mi Tripa OK.indd 30 13/02/18 12:22